

ת"פ 9353/01/14 - מדינת ישראל - המשרד לאיכות הסביבה נגד נתי גפן

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 9353-01-14 מדינת ישראל נ' גפן
תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת שרה חביב
המאשימה
מדינת ישראל - המשרד לאיכות הסביבה באמצעות ב"כ
עו"ד אלה סקעת ממשרד לפידות מלכיאור אברומיץ' ושות'
נגד
נאשמים
נתי גפן

פסק דין

החלטתי לזכות את הנאשם מן העבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של איסור לכלוך והשלכת פסולת, לפי סעיפים 2 + 13(ב)(1) בחוק שמירת הניקיון התשמ"ד-1984 [להלן: "**חוק שמירת הניקיון**"]. תחילתו של ההליך בדו"ח שנמסר לנאשם במועד ביצוע העבירה הנוטענת. הנאשם ביקש להישפט ועל כן הוגש כתב האישום.

1. בכתב האישום נטען כי ביום 19.2.2013 בשעה 10:00 לערך השליך הנאשם פסולת מסוג פסולת בניין מגג בניין ברח' השלווה בדימונה אל עבר רשות הרבים. על אף האמור וכפי שניתן ללמוד כבר כעת, פריט העבירה שיוחס לנאשם בכתב האישום הוא לפי סעיף 13(ב) בחוק שמירת הניקיון אשר דן בפסולת באופן כללי, ולא לפי סעיף 13(ג) אשר דן בין היתר בפסולת בניין.

2. הנאשם טען בתשובתו לכתב האישום כי הוא הוריד את הפסולת האמורה מגג הבניין למטה בכוונה להשליכה כדין, כי השוטר שהגיע למקום בתחילה הסתפק בהסבריו של הנאשם אך חזר לניידת ואז הודיע לנאשם כי קיבל הוראה לרשום לו דו"ח וכך נעשה. בנסיבות העניין, נקבע התיק לשמיעת הראיות.

3. מטעם המאשימה העיד השוטר מוסר הדו"ח רס"מ שבתאי אברהם [ע.ת. 1]. הנאשם העיד מטעם עצמו. לא התייצבו עדים נוספים מטעם מי מהצדדים. מטעם המאשימה הוגש הדו"ח שנמסר וסומן ת/1.

4. ב"כ המאשימה מבקשת להרשיע את הנאשם. לטענתה, לאור גרסת הנאשם ועדותו, אין מחלוקת כי השליך את הפסולת האמורה מגג הבניין אל הקרקע ובנסיבות אלה התקיימו יסודותיה של העבירה. באשר לטענת הנאשם כי פועל מטעמו המתין למטה כדי לוודא שאיש לא נפגע מהפסולת, טענה המאשימה כי יש לדחות אותה. עד התביעה העיד שכהגיע למקום לא נכח אף אחד מטעם הנאשם בחצר אליה הושלכה הפסולת והפועל מטעם הנאשם לא התייצב לעדות, על אף שהנאשם הבין כי על הפועל להתייצב ולהעיד במועד שנקבע. לאור הערת בית המשפט באשר לפגיעה בערכים המוגנים עפ"י החוק, עמדה המאשימה על העובדה כי פרט לשמירת הניקיון ואיכות הסביבה, הערכים המוגנים בחוק שמירת הניקיון הם גם מניעת פגיעה של הציבור מן הפסולת המושלכת.

5. הנאשם טען נגד ההליך אשר החל כהליך של השלכת פסולת רגילה [פסולת ביתית - זאת לאור סעיף העבירה שיוחס לו בדו"ח 1/ת] והפך להליך בדבר השלכת פסולת בניין. בנסיבות העניין טען הנאשם לא יכול היה להתגונן כדבעי, היה סבור כי עליו להתגונן אל מול מעשים שלא ביצע כלל, ולכן לא הביא להתייצבותו של עד ההגנה מטעמו, זאת בנוסף להסבר שסיפק כי חשש להעיד בבית המשפט בשל מוצאו הערבי. בנסיבות אלה, משהמאשימה לא הוכיחה את העובדות הנטענות ב-1/ת, אלא לכל היותר הוכיחה כי השליך פסולת בניין, על בית המשפט להורות על זיכוי של הנאשם. בהתייחס לאירוע, ביקש הנאשם לדחות את גרסתו של עד התביעה, ולקבל את גרסתו שלו, אשר הייתה עקבית וכנה ולפיה פינה את הפסולת מגג הבניין, שלא דרך המדרגות, ולאחר מכן ניקה את השטח. בנסיבות אלה, משהחוק אינו מגדיר את דרכי הפינוי אין להשית אחריות פלילית על כך שבמהלך העבודה השטח מתלכלך עד לסיומה. בנסיבות אלה, יש להורות על זיכוי של הנאשם, כך על פי טענתו.

הכרעה עובדתית

6. אין מחלוקת עובדתית גדולה בין הצדדים, אך בנסיבות העניין מדובר במחלוקת עובדתית מהותית.

אין חולק כי הנאשם עמד על גג הבניין המוזכר בדו"ח 1/ת וכי פינה מגג הבניין פסולת שעונה להגדרה של פסולת בניין (חתיכות זפת ואיטומי גג). עוד אין מחלוקת כי מיד לאחר המפגש עם עד התביעה, ניקה הנאשם את המקום ואף טען בפני עד התביעה כי בכוונתו לנקות את המקום כשפנה אליו ובטרם נמסר לנאשם הדו"ח 1/ת.

הנאשם טוען כי שלשל את הפסולת מגג הבניין לעבר חצר הבניין באמצעות שק לידי של פועל מטעמו שחכה לו בחצר. כמו כן, מסכים כי השליך יריעות זפת גדולות מגג הבניין למטה, אך זאת כשהפועל נמצא למטה ומבלי לסכן מאן דהוא. המאשימה טוענת, על יסוד עדותו של עד התביעה, כי לא המתין פועל מטעמו של הנאשם למטה בעת שהשליך חומרים מגג הבניין, כי אף אחד לא נכח בחצר כשהגיע עד התביעה לחצר וצפה בפסולת מושלכת מהגג ובנסיבות העניין נגרמה סכנה לעוברים ושבים ולמכוניות שחנו במקום.

7. הנאשם העיד כי תיקן את גג הדירה שבבעלותו בבניין, מדובר בדירה שנמצאת בקומה האחרונה שניזוקה בגין נזילת מים. את הפסולת שאסף ופינה מהמקום במסגרת אותם תיקונים, שלשל באמצעות שק וחבל לחצר, שם עמד פועל מטעמו. לטענת הנאשם, לא רצה לפנות את הפסולת דרך חדר המדרגות כדי לא ללכלך אותו. עוד טען, כי השק נקרק במהלך שלשולו ואכן פסולת התעופפה באוויר, ואף הודה כי "...היו חתיכות נוספות יריעות זפת גדולות שזרקתי אותן למטה", אך כל זאת כשהפועל מטעמו ממתין למטה לפסולת. הנאשם הסביר כי את הפסולת הוריד

לחצר כדי לאסוף אותה ולפנות אותה מהמקום. כשהגיע עד התביעה, הסביר לו כי בדעתו לאסוף את הפסולת. העד עזב את המקום וחזר אחרי מספר דקות תוך שהוא מציין כי קיבל הוראה לתת לנאשם קנס על השלכת הפסולת. (עמ' 5 שורות 19-30). בחקירה נגדית התמקדה המאשימה בטענה כי אותו פועל שהנאשם טען שהיה במקום מטעמו, לא הגיע להעיד, על אף שב"כ המאשימה הבהירה לנאשם בשיחת טלפון ביניהם, כי יהא על אותו פועל להגיע ולתמוך בגרסתו. הנאשם הסביר כי מדובר בפועל ממוצא ערבי, אשר חש מהליכי משפט ולא הרגיש נוח להגיע (עמ' 6 שורה 7). עוד שאלה המאשימה את הנאשם, כיצד ידע שעד התביעה קיבל הוראה למסור לו דו"ח. הנאשם השיב לכך כי העד חזר לרכבו וחזר לאחר מספר דקות תוך שהוא אומר **"אני קיבלתי הוראה בקשר להביא לך קנס"** (עמ' 6 שורה 15). עוד טען הנאשם כי כשעד התביעה הגיע, הוא והפועל מטעמו היו בחצר, כי לא היה על גג הבניין וכי בשלב זה השלכת הפסולת מהגג אל החצר הסתיימה (עמ' 6 שורות 15-17).

8. עד התביעה מנגד מעיד לעניין זה, כי התקבלה הודעה באמצעות מוקד 106 על חפצים שנופלים מגג בניין ומסכנים את העוברים ושבים. כשהגיע למקום ראה חומרי בניין שנופלים מגג הבניין לחנייה ציבורית גדולה, שאיננה סגורה ומשמשת את כלל התושבים במקום. או אז כרז העד לנאשם שהיה על גג הבניין שירד למטה, התנצל וטען שניקה ויפנה את הפסולת. לשאלת בית המשפט למה מתכוון העד כשהוא אומר פסולת בניין העיד **"חתיכות של אבנים כאלה של בניין, היו גם פסולת אחרת של זפת, היו כל מיני דברים שנפלו וסיכנו את האנשים..."** (עמ' 3 שורות 15-16). בהמשך מסר העד לנאשם דו"ח, הוא התבקש לנקות את המקום, הסביר כי ינקה את המקום ובכך הסתיים האירוע. לשאלה מדוע הוחלט לתת דו"ח לנאשם על אף שניקה את המקום, טען עד התביעה כי הוא לא ניקה את המקום מיד, קיבל על עצמו אחריות שלא ניתן לעבור אותה על סדר היום: **"...כי הדברים שנפלו שם היו ללא הבחנה"** (ר' חקירה ראשית של העד עמ' 3). בחקירה נגדית הכחיש העד את הטענה כי הנאשם והפועל מטעמו היו למטה כשהגיע למקום וטען כי אלה ירדו מהגג למטה, רק לאחר שהוא כרז להם לרדת. עוד הכחיש כי קיבל הוראה למסור לנאשם דו"ח וטען כי עשה זאת על דעת עצמו. לשאלת בית המשפט, הבהיר העד את הכיתוב בדו"ח (ר' עמ' 4 שורות 28-30) והבהיר כי הנאשם ניקה את המקום מיד כשירד למטה ומסר את הדו"ח לאור הסכנה שנוצרה לעוברים ושבים (ר' עמ' 5 שורות 7-9).

9. הנאשם העיד באופן מהימן, עקבי וכן. מסר פרטים שאף היה בהם כדי לסבך אותו ועמד על גרסתו גם אל מול עד התביעה שמסר את הדו"ח בשטח, במענה שמסר לכתב האישום ובחקירתו בבית המשפט. בחקירה נגדית ולאור אופי החקירה הנגדית, לא הצליחה המאשימה לקעקע את גרסתו של הנאשם, ובנסיבות אלה, ומשמדובר בהליך פלילי יש לקבוע למצער כי גרסה זו מעוררת ספק.

אין בלבי על עד התביעה. מדובר גם כן בעד שניכר עליו כי לא הגיע למסור דברים שקריים, אלא שבניגוד לטענתו כי הוא זוכר היטב את האירוע, סבורתני לאחר עיון מדוקדק בגרסתו כי לא ניתן לקבוע שהדבר נכון בוודאי לא באופן מסיר ספק שנוצר כתוצאה מעדותו של הנאשם. כשנשאל ע"י בית המשפט מהי פסולת הבניין שהתעופפה מהגג את החצר, העיד ע.ת. 1: **"...אני משיב שחתיכות של אבנים כאלה של בניין, היו גם פסולת אחרת של זפת..."**. בנסיבות אלה, משמדובר בגג של בניין משותף בן מספר קומות, אין זה סביר כי בתיקונים של איטומים תיווצר פסולת של שברי בניין או אבנים, הפסולת שנוצרה היא פסולת של יריעות איטום, זפת וכדומה, כפי שהעיד הנאשם. הנאשם לא היה מיוצג, בנסיבות אלו לא ניתן להחזיק נגדו את העובדה שלא חקר את עד התביעה בנקודה זו. עם זאת, הנאשם העיד

אודות התיקונים שביצע במקום - תיקון איטומים בלבד. אין מחלוקת על אופי העבודה שביצע, ובנסיבות העניין לא ניתן לקבל את גרסתו של עד התביעה לעניין אופי הפסולת שהושלכה. לאור זאת, לא אוכל אף לקבל עדותו וגרסתו לאירוע על יסוד זכרונו בלבד.

10. לאור האמור לעיל, אני קובעת כי עדותו של הנאשם יש בה כדי לעורר ספק לעניין העובדות הרלוונטיות לאירוע, ועל כן אני מעדיפה אותה בקביעת הממצאים העובדתיים שלהלן. עוד יש לציין לעניין זה, כי הנאשם לא נחקר בחקירה נגדית ע"י ב"כ המאשימה על לב גרסתו - על דרך פינוי הפסולת במקום ובנסיבות אלה, מדובר בחיזוק נוסף לטענות עובדתיות אלה של הנאשם.

11. לאור האמור, אני קובעת כי הנאשם ביצע עבודות איטום על גג הבניין הרלוונטי בזמנים הרלוונטיים, פינה את הפסולת שנוצרה בעיקר באמצעות שק ששלשל לחצר הבניין לידיו של פועל מטעמו שחכה במקום. השק נקרע בדרכו למטה, ופסולת התעופפה באוויר. כמו כן, אני קובעת על יסוד גרסת הנאשם כי השליך מגג הבניין לחצר כשהפועל מטעמו ממתין למטה ושלא באמצעות אותו שק, חלקים של יריעות איטום וזפת.

עוד יש לקבוע כי לאחר המפגש עם עד התביעה, ניקה הנאשם את המקום ופינה את הפסולת. אני מקבלת טענת הנאשם כי מלכתחילה פינה את הפסולת בדרך בה פינה אותה, מתוך כוונה לפנות אותה מהאזור ולא מתוך כוונה להשאיר אותה בחצר הבית.

12. ערה אני לעובדה כי הפועל מטעמו של הנאשם לא הגיע להעיד - אך בנסיבות העניין משמדובר ממילא בתיק בו גרסתו של הנאשם עומדת אל מול גרסה יחידה מטעם המאשימה, גרסתו של עד התביעה, לאור החקירה הנגדית שנהלה ב"כ המאשימה, סבורתני כי לא ניתן לייחס משקל משמעותי מן הבחינה הראייתית להעדרו של אותו עד הגנה פוטנציאלי. לזאת יש להוסיף את העובדה כי הנאשם סיפק הסבר הגיוני למחדל ראייתי זה (ר' לעיל).

דין

13. מעשה העבירה המיוחס לנאשם לפי סעיף 13(ב)(1): "משליך פסולת או מכלכל את רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2, למעט השלכת פסולת כאמור בסעיף קטן (ג)".

על המאשימה להוכיח כי הנאשם ביצע מעשה של השלכה של פסולת אל עבר רשות הרבים. המדובר ב-אחריות קפידה ועל כן אין צורך להוכיח מודעות.

14. בסעיף 1 בחוק שמירת הניקיון ישנן הגדרות לשלושת היסודות הנ"ל:

"השלכה" - לרבות זריקה, שפיכה, נטישה, השארה או גרם לכלוך באופן אחר". בנסיבות העניין, אין מחלוקת כי בזריקת חפצים מגג הבניין בו עבד הנאשם אל עבר חצר הבית יש משום "השלכה". סבורתני כי גם שלשול

אותו שק מלא בפסולת מגג הבניין אל החצר, עשוי לענות להגדרה, זאת ודאי כאשר השק נקרע והפסולת מתעופפת מתוכו החוצה.

" רשות הרבים" - כל מקום שהציבור רשאי להשתמש בו או לעבור בו או שהציבור משתמש או עובר בו למעשה". בנסיבותיו של ההליך דנן ולאור הקביעות העובדתיות דלעיל, הפסולת לכאורה הושלכה מגג הבניין אל חצר הבניין, הנאשם טוען כי מדובר בחצר פרטית שאיננה משמשת את הציבור, אך טענה זו לא יכולה לעמוד ולו מן הטעם כי מדובר בחצר של בניין בית משותף. אין מחלוקת כי חנו רכבים במקום ומכאן שישנה גישה לחצר, גישה שהיא פתוחה למצער לחלק מהציבור, ובנסיבות העניין ועפ"י ההלכה המושרשת, מדובר ברשות הרבים.

" פסולת" - לרבות שיירי מזון, קליפות, ניירות, בקבוקים, תיבות, קופסאות, קרטונים, אריזות למיניהן, גרוטאות, פסדים, צמיגים, גזם, גזרי עץ, קרשים, סמרטוטים, בדלי סיגריות, אשפה מכל סוג וכן כל דבר אחר העלול לגרום אי נקיון או אי סדר, למעט פסולת בנין וגרוטות רכב".

בנסיבות העניין, אין מחלוקת לאור נוסח כתב האישום, כי הנאשם השליך פסולת בניין אשר לה הגדרה מיוחדת נפרדת בחוק שמירת הניקיון. נראה בנסיבות העניין כי המאשימה נקלעה לסבך משפטי עליו לא נתנה את הדעת. בנסיבות העניין ולאור האמור להלן, אינני נדרשת להכריע בסוגיה זו, שכן הוריתי על זיכוי של הנאשם לגופו של עניין. אין מחלוקת כי הנאשם השליך חומרים ושיירי חומרים המשמשים לבנייה (חומרי איטום לגג) ובנסיבות אלה עונה הפסולת הרלוונטית להגדרה של פסולת בניין: **" פסולת בנין", "פסולת גושית" - חומרים ושיירי חומרים המשמשים לבניה, או שמשמשים בהם בקשר לעבודות בניה, לרבות ערימות אדמה וחלקי הריסות של מבנים".**

בנסיבות העניין כאמור, אינני לטובת הדיון כי הנאשם השליך פסולת כנדרש עפ"י הגדרת העבירה, על אף שברור שהדבר איננו מדויק וייתכן ובנסיבות אחרות ראוי היה להקדיש דיון לעניין זה לאור עיקרון החוקיות.

15. המאשימה מבקשת לקבוע כי יסודות העבירה התקיימו על יסוד הודאת הנאשם בעובדות, ועל יסוד גרסתו. נכון הוא כי גרסתו של הנאשם מבססת את היסודות העובדתיים של העבירה של איסור לכלוך והשלכת פסולת: הנאשם שלשל שק למטה אשר נקרע, ופסולת התעופפה לחצר. הנאשם אף השליך חתיכות של יריעות איטום וזפת מגג הבניין לחצר, כפי שהודה - ובשני המקרים יש בכך כדי לגבש את היסודות העובדתיים של העבירה.

16. צודק הנאשם בטענתו שחוק שמירת הניקיון איננו מסדיר את דרכי הפינוי של הפסולת ובנסיבות אלה, דרך הפעולה בה נקט איננה בלתי סבירה, שעה שמלכתחילה נקט בפעולות במטרה לפנות את הפסולת מהמקום כדיון.

17. בנסיבות העניין, בעבודה על גג של בניין המייצרת פסולת, אין מקום לקבוע שפינוי הפסולת באמצעות שק המשתלשל אל עבר אדם שממתין על הקרקע, היא פעולה אסורה או שיש לאסור, גם תוך התחשבות בעובדה כי "תאונות עשויות להתרחש" ומכלים או שקים בהם תפונה הפסולת, עשויים להיקרע ופסולת תתעופף לכל עבר. אינני סבורה כי יש לדרוש פינוי פסולת מגג בניין בדרך אחרת, למשל דרך מדרגות הבניין, שכן בכל דרך אחרת שניתן להעלות על הדעת, עשויות להיווצר תקלות כגון אלו שנוצרו אצל הנאשם. בסופו של יום, שעה שאין מחלוקת כי הנאשם התכוון

לפנות את הפסולת ואף פינה את הפסולת מהמקום לא ניתן לקבוע כי יש פלילות במעשים, ככל שהדבר נוגע לשמירת הניקיון ולאיוות הסביבה. גם בהשלכת הפסולת שלא באמצעות שק או מיכל מגג הבניין אל החצר, לעבר פועל שנמצא למטה, אין לראות כמעשה פלילי ואסור שעה שהדבר נעשה בכוונה לפנות את הפסולת מהמקום ולא כדי להשאיר בחצר הבית.

18. באשר לטענת המאשימה כי הדבר יצר סכנה לעוברים ושבים, סבורתני כי בנסיבות העניין לא ניתן להרשיע את הנאשם בעבירה על פי חוק שמירת הניקיון מטעם זה בלבד.

19. הערך המוגן על פי חוק שמירת הניקיון הוא שמירת הניקיון ואיוות הסביבה ומניעת מפגעים סביבתיים הנוצרים כתוצאה מפסולת. צודקת המאשימה בטענתה כי הפסיקה התייחסה גם לערך המוגן של שמירה על הציבור העלול להיפגע מן הפסולת במובן של סכנה מסתברת לפגיעה. אלא שערך מוגן זה אשר מוזכר ברע"פ 8478/10 **אליאס נ' מדינת ישראל** [24.11.10], דן במפגע ובסכנה שנוצרים כתוצאה מפסולת אשר נחה בשטח שאינו מגודר ואינו מוסדר, ואינו דן בשאלת אופן פינוי הפסולת.

20. כדי להרשיע אדם בעבירה בשל אופן פינוי הפסולת, ראוי שהייתה מגיעה הוראה עונשית מתאימה מפורשת שהרי עסקין בהליך פלילי. על פי עיקרון החוקיות אין עונשין אלא אם מזהירין ובנסיבות העניין, לא ניתן לקבוע כי כשעומד אדם לדין על פי חוק שמירת הניקיון הוא מבין שהוא עלול למצוא עצמו מורשע בשל אופן פינוי הפסולת. בחוק העונשין ישנן עבירות ספציפיות ליצירת הסכנה המסתברת, עליה מצביעה המאשימה, ישנם תנאים להוכחת אותה סכנה ולעיתים מדובר בעבירות של רשלנות ולא של כוונה.

21. הסכנה הנוצרת כתוצאה מחפצים שמתעופפים מגג בניין אל עבר חצר, איננה סכנה המיוחדת לאופיים של החפצים שהם פסולת, אלא היא סכנה כללית שיכולה להיווצר כתוצאה מכל חפץ. גם ילדים המשליכים כדור מגג הבניין אל עבר החצר עלולים לייצר את אותה סכנה בדיוק, ואף סכנה גבוהה יותר, הכל עפ"י נסיבות העניין. בעוד שאין המדובר בעבירה לפי חוק שמירת הניקיון - מדובר במעשה שהוא, באופן אפקטיבי לערך המוגן של שלום הציבור, מעשה דומה. זאת ועוד, לאור הראיות שנשמעו בפניי לא אוכל להגיע למסקנה באשר לסכנה המסתברת שנוצרה ואופייה, שהרי ברור שלא נפגע מאן דהוא. לא ניתן לקבוע מהי אותה הסתברות של הפגיעה בעוברים ושבים, האם מדובר בחפץ שהוא דומה לקרטון שמתעופף או לאבן? האם די ביצירת סכנה מסתברת או שיש מקום לסכנה מוחשית ספציפית, בפועל, למען דהוא - כל אלה שאלות שחוק שמירת הניקיון אינו דן בהן ולא בכדי. ברי, כי הצדדים לא יכולים היו להתייחס לשאלות אלה בסיכומיהם.

לאור כלל האמור ולאור הקביעות העובדתיות אליהן הגעתי, אני מורה על זיכוי של הנאשם מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

בנסיבות העניין, מאחר והוריתי על זיכוי הנאשם, ומאחר ומדובר בנאשם שמתגורר באור יהודה ונאלץ לבטל ימי עבודה כדי להגיע לדיונים משפטיים - אני מורה על ביטול הדיון שנקבע לפניי ליום 10.3.2015.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים באמצעות הדואר ותודיע להם טלפונית תוכן החלטתי ודבר ביטול הדיון.

זכות ערעור כחוק.

**ניתנה היום, י"ז אדר תשע"ה, 08 מרץ 2015, בהעדר
הצדדים.**